

**GENÇ KADIN VE ERKEKLERİN GEBELİK ÖNCESİ
DOĞUM KORKUSU DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
VE KARŞILAŞTIRILMASI**

Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL

Ebelik Anabilim Dalı

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ayla KANBUR**

Yüksek Lisans Tezi-2021

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**GENÇ KADIN VE ERKEKLERİN GEBELİK ÖNCESİ
DOĞUM KORKUSU DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
VE KARŞILAŞTIRILMASI**

Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL

**Ebelik Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ayla KANBUR**

**ERZURUM
2021**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	VI
TABLolar DİZİNİ.....	VII
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Doğum Eylemi.....	4
2.1.1. Doğum Eyleminin Başlama Belirtileri	4
2.1.2. Doğum Eyleminin Evreleri	5
2.2. Doğum Korkusunun Tanımı	6
2.2.1. Tokofobi Türleri	7
2.3. Doğum Korkusunun Nedenleri	7
2.4. Doğum Korkusunun Belirtileri	8
2.5. Doğum Korkusunun Yaygınlığı.....	10
2.6. Doğum Korkusunun Etkileri.....	11
2.7. Gebelik Öncesi Doğum Korkusu	11
2.8. Doğum Korkusunu Önlemeye Yönelik Ebelik Bakımı	12
3. MATERYAL VE METOT.....	14
3.1. Araştırmanın Türü.....	14
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman	14
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	14
3.4. Veri Toplama Araçları	15
3.5. Verilerin Toplanması	15

3.6. Araştırmanın Değişkenleri	16
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi	16
3.8. Araştırmanın Etik İlkeleri	16
3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenebilirliği.....	16
4. BULGULAR.....	18
5. TARTIŞMA.....	23
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	27
KAYNAKLAR	28
EKLER	38
EK-1. ÖZGEÇMİŞ	38
EK-2. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU	39
EK-3. ETİK KURUL ONAY FORMU	40
EK-4. TEZ ÇALIŞMA İZİN YAZISI.....	41
EK-5. GÖNÜLLÜLERİN BİLGİLENDİRİLMESİ VE RIZASININ ALINMASI PROTOKOLÜ ONAM FORMU.....	44
EK-6. ANKET FORMU	45
EK-7. GEBELİK ÖNCESİ DOĞUM KORKUSU ÖLÇEĞİ.....	46

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında ihtiyaç duyduğum her türlü bilgi ve desteği benden esirgemeyerek, her an yanımda olan değerli tez danışmanım sayın Doç. Dr. Ayla KANBUR'a,

Verilerin toplanmasına destek sağlayan değerli gençlere,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu tezi, yanımda dimdik duran ve her zaman destekleriyle ilerlememi sağlayan sevgili eşime ve oğluma hediye ediyorum.

Neda BEYGMOHAMMADI GHAREHSAGHGHAL

ÖZET

Genç Kadın ve Erkeklerin Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Düzeylerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması

Amaç: Bu araştırma gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapıldı.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı tipteki araştırma, 17 Şubat-30 Mart 2020 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören araştırma kriterlerini karşılayan ve gönüllü olan 600 (301 kız, 299 erkek) öğrenci ile yürütüldü. Verilerin toplanmasında; anket formu ve gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları kadınlarda 36.89 ± 9.26 , erkeklerde 31.50 ± 7.26 'dır. Gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları karşılaştırıldığında aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi ($p < 0.001$). Yaş, fakülte, sınıf, aile ve gelir durumu değişkenlerine göre bakıldığında tüm gruplarda genç kadınlarda erkeklerden daha fazla doğum korkusu yaşandığı saptandı.

Sonuç: Gebelik öncesi doğum korkusu genç kadın ve erkeklerde yadsınamaz düzeyde görülmekle birlikte kadınlarda erkeklerden daha fazla düzeyde yaşanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğum, ebe, gebelik öncesi dönem, erkek, genç, korku, tokofobi

ABSTRACT

Determination and Comparison of Fear of Birth Before Pregnancy in Young Women and Men

Purpose: This study was conducted to determine and compare the levels of fear of childbirth before pregnancy in young women and men who are considering having a child in the future.

Materials and Methods: The descriptive study was carried out at Ataturk University Faculty of Veterinary Medicine, Faculty of Engineering with 600 (301 female, 299 male) students who volunteered between 17 February and 30 March 2020. Data collection; questionnaire form and pre-pregnancy birth fear scale were used.

Results: The mean pre-pregnancy fear of childbirth scores of young people were 36.89 ± 9.26 in women and 31.50 ± 7.26 in men. When the mean scores of pre-pregnancy fear of childbirth were compared, the statistically difference was significant ($p < 0.001$). Considering the variables of age, faculty, class, and family income, it was found that young women experienced more fear of childbirth than men in all groups.

Conclusion: Although the fear of childbirth before pregnancy is seen at an undeniable level in young women and men, it is experienced at a higher level in women than in men.

Keywords: Birth, fear, male, midwife, pre-pregnancy, tokophobia, young

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
GÖDKÖ	: Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği
ICM	: Uluslararası Ebeler Konfederasyonu

TABLÖLAR DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1. Gençlerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı.....	18
Tablo 4.2. Gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları.....	19
Tablo 4.3. Genç kadın ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasının karşılaştırılması.....	20
Tablo 4.4. Gençlerin tanıtıcı özellikleri ile gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasının karşılaştırılması	20

1. GİRİŞ

Doğum eylemi süreci tahmin edilemeyen ve tüm koşulları kontrol edilemeyen bir süreçtir.¹ Doğum korkusu bireyden bireye farklılık gösterebilir, bazı bireyler hafif düzeyde yaşarken bazı bireylerin günlük hayatlarını da etkileyecek kadar şiddetli düzeyde olabilmektedir.^{2,3,4} Gebelerin %80'i hafif düzeyde, %20'si orta düzeyde, %6-10'u günlük yaşamlarını etkileyecek düzeyde doğum korkusu yaşamaktadır. Doğum korkusu gebelikten önce de oluşabilmekte ve kadınların %13'ü korkuları sebebiyle gebeliklerini ertelemekte ya da gebe kalmaktan kaçınabilmektedirler.⁴⁻⁷

Doğum korkusu eğer kabul edilebilir düzeyde ise doğuma hazırlık sürecinde kadına yardımcı olabileceği belirtilmektedir.⁸ Ancak, korku gebelikten önce oluşur veya çok şiddetli olursa "tokofobi" adını alır.⁴ Yunancada tokos doğum, phobos korku anlamına gelmektedir. Tokofobi terimi ilk kez Hofberg ve Brockington⁹ tarafından kullanılmıştır. Hofberg ve Brockington⁹ tokofobiyi gebeliğe özgü spesifik bir anksiyete çeşidi ve doğum sırasında ölme korkusu şeklinde tanımlamışlardır. Tokofobi, patolojik doğum korkusu olarak da kabul edilmektedir.^{4,9,10}

Doğum korkusunun hem sosyal hem de kişisel bir yönü olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle doğum korkusunun birçok farklı nedeni bulunmaktadır. Doğum esnasında bebeğe ya da kendisine herhangi bir zarar geleceğinin korkusu, doğum ağrılarının başlaması^{11,12}, kendini kaybetme ve sağlık profesyoneline olan güvensizlik bu nedenlerin büyük kısmını oluşturmaktadır.^{13,14} Kadının travmatik doğum deneyimi, doğum ile ilgili çevresinden duyduğu olumsuz hikayeler, sosyal destek eksikliği, cinsel hayatının olumsuz etkilenmesi düşüncesi, çocukluk çağında yaşadığı cinsel istismar, düşük benlik saygısı, genel anksiyete gibi birçok faktör tokofobinin nedenleri arasında gösterilebilir.^{10,15-21} Doğum korkusunun aynı nedenleri gibi komplikasyonları da fazladır. Doğum korkusu; fetal hipoksi, fetal distres, preterm

eylem, postterm eylem, müdahaleli doğum, uzamış eylem, acil sezaryen, elektif sezaryen gibi birçok komplikasyona sebep olabilir.^{8,10,16} Ayrıca doğum korkusu doğum şekli olarak sezaryan tercihinin neden olmaktadır.²²

Doğum korkusu gebelikten önce de oluşabilmekte ve kadınların %13'ü korkuları sebebiyle gebeliklerini ertelemekte ya da gebe kalmaktan kaçınabilmektedirler.⁴⁻⁷ Hatta kadınlar gebeliklerini sonlandırmak bile isteyebilirler.^{23,24} Gebelerde doğum korkusuna yönelik yapılan pek çok çalışma bulunmasına karşın, gençlerde gebelik öncesi dönemde yaşanan doğum korkusuna yönelik çok az bilgi mevcuttur. Özellikle erkeklerde yapılan çalışmalar sınırlıdır. Baba adaylarına yönelik yapılan çalışmalarda yaklaşık %11-13'ünün doğum eyleminden korktuğu belirlenmiştir.^{25,26} Baba adaylarında gerçekleşen doğum korkusunun başlıca nedenleri, eşine ve bebeğine gelecek olan muhtemel zarar, annenin yaşayacağı ağrı, çaresizlik ve doğum sırasında oluşabilecek komplikasyonlar oluşturmaktadır.²⁶

Literatüre baktığımızda son zamanlardaki çalışmaların gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen gençlerin doğumla ilgili tutumlarını incelemeye odaklandığını görmekteyiz.²⁶⁻²⁹ Stoll ve ark.'nın³⁰ yaptıkları çalışmada genç kadınların %13.6'sının, genç erkeklerin %3.5'inin gebelik öncesi dönemde ileri düzeyde doğum korkusu yaşadıkları belirlenmiştir. Gebelik öncesi doğum korkusu yaşayan genç kadınlar doğumda fiziksel zarar görmekten ve doğum ağrısına dayanamayacaklarından korktuklarını, bu nedenle de doğum düşüncesinin kendilerine savunmasız hissettirdiklerini belirtmiştir. Erkekler ise doğumun riskli bir olay olduğunu, birçok istenmeyen durum oluşabileceğini ve doğum sırasında kadın vücudundaki değişimlerin kendilerinde endişeye neden olduğunu belirtmişlerdir.³⁰

Tüm bu sonuçlar gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin, gebelikten öncede doğum korkusu yaşamakta olduğunu göstermektedir.

Ancak gelerde gebelik öncesi doğum korkusunu araştıran yeterli çalışma mevcut değildir. Doğum korkusunun prenatal bakım hizmetlerinde bile göz ardı edildiğini düşünecek olursak, gebelik öncesi dönemde yeterince dikkate alınmadığını söylemek zor olmaz. Gebelik ncesi dönemde çiftlerde doğum korkusunun belirlenmesine gereken önem verilmelidir. Özellikle sezaryen oranının çok yüksek olduğu ülkemizde sezaryen oranının azaltılması için doğum korkusunu azaltmaya yönelik çalışmaların ön plana alınması gerekmektedir. Gençler gebelik öncesi dönemde özellikle prekonsepsiyonel dönemde yeterince bilgilendirilmeli ve psikolojik olarak doğuma hazırlanmalıdır. Gençler doğum korkusu açısından sorgulanmalı ve korku nedenleri açığa çıkarılmalıdır. Bu nedenle gebelik öncesi dönemden başlayarak, ebelerin çiftlere ihtiyaç duydukları ve gerekli gördükleri danışmanlık hizmetlerini vermeleri önemlidir.

Bu araştırma gelecekte ocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapıldı.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Doğum Eylemi

Doğum eylemi, serviks dilatasyonuna neden olan ve giderek sıklaşarak şiddeti artan kontraksiyonlarla beraber fetüs ve eklerinin dışarı atılması ile karakterize klinik bir süreçtir. Gebelik ve doğum fizyolojik bir olay olmakla birlikte kadın için büyük bir stres kaynağı olabilir. Anne adayı kendisi için bilinmeyenlerle dolu doğum eyleminin meydana geleceği anı, korku ve heyecanla beklemekle beraber bir canlı dünyaya getirmenin haklı gururunu da yaşar.³¹

2.1.1. Doğum Eyleminin Başlama Belirtileri

Hafifleme: Bu olay, bebeğin başının doğum kanalına girmesiyle başlar ve vücudun doğum için hazır olduğunu gösterir.

Nişane: Silinme ve dilatasyonla birlikte serviksi tıkayan müköz tıkaç dışarı atılır. Bu tıkaca nişane denilir. Doğum eyleminin başladığını gösteren önemli bir bulgudur.

Membranların açılması: Amniyotik membranın açılması doğum kontraksiyonlarından önce veya eşzamanlı olarak ortaya çıkabilir. Membranlar açıldıktan 12-24 saat sonra eylemin spontan olarak başlaması beklenir.

Uterus kontraksiyonları: Uterus kaslarının kasılması, doğuma yaklaşırken düzenli bir şekilde olmamasına rağmen, genellikle kısa süreli ve düzenli kasılmalar, doğum kontraksiyonlarının başlangıcının bir göstergesidir.

Servikal silinme- dilatasyon: Serviksin incelmesi ve açılmasını ifade eder.

Ani enerji yüklenmesi: Bazı anneler eylemden 24-48 saat önce kendilerini enerjik hissettiklerini belirtmektedirler.

Diğer bulgular: Bel ağrısı, sindirim sorunları, bulantı-kusma eylemin başlangıcından hemen önce görülebilir.³¹

2.1.2. Doğum Eyleminin Evreleri

Birinci Evre (Dilatasyon Evresi): Gerçek doğum ağrıları ile başlar, servikal silinme ve dilatasyonun tamamlanması ile sonlanır. Latent, aktif ve geçiş faz olmak üzere üç evreye ayrılır.³²

Latent faz: Doğumun en uzun aşamasıdır. Düzenli kontraksiyonların varlığı ile başlar silinme tamamlandığında dilatasyon 3 cm olduğunda sonlanır. Nullipar kadınlarda bu dönem 8-9 saat sürer ve 20 saati geçmemesi gerekir. Multiparlarda ise yaklaşık 5-6 saat olup, 14 saati geçmemesi gerekir. Latent fazda uterus kontraksiyonlarının şiddet, süre ve sıklığı artar. Kontraksiyonlar başlangıçta 10-20 dk da bir gelip 15-20 sn sürerler. Bu süre gittikçe uzayarak kontraksiyon araları 5-7 dk ya süreleri 30-40 sn ye çıkar.³²

Aktif faz: Servikal açıklık 4 cm olduğunda başlar, 8 cm'ye ulaştığında sonlanır Servikal silinme ve dilatasyon daha hızlı bir oranda devam eder.³²

Geçiş faz: Serviks tamamen açılır. Uterin kasılmalar daha şiddetli ve daha sık aralarla gelir ve 60 ila 90 saniye sürer. Fetüs hızla aşağıya iner. Bu dönemin nulliparlarda 3 saatten, multiparlarda ise 1 saattir uzun sürmemesi beklenir.³²

İkinci Evre (Ekspülsiyon Evresi): Servikal silinme ve dilatasyonun tamamlanması ile başlar, bebeğin doğumu ile sonlanır.³² Bebeğin kafatası kemiklerinin yumuşaklığı ve esnekliği ve bebeğin yaptığı kardinal hareketler bebeğin doğum kanalından ilerlemesine yardımcı olur ve sonunda bebeğin kafası annenin vajinasından görülür ve doğum gerçekleşir. Başın doğumundan sonra omuzlar ve daha sonra vücudun diğer kısımları doğar.³¹

Üçüncü Evre (Plasental Evre-Halas Evresi): Bebeğin doğumu ile başlar, plasentanın doğumu ile sonlanır.³² Bu evrede, plasenta uterus duvarından ayrılır ve doğar.³¹

Dördüncü Evre (Kanama Kontrol Evresi): Plasentanın doğumundan sonraki 4 saatlik süreyi içerir. Erken postpartum iyileşme dönemi olarak da adlandırılır.³²

2.2. Doğum Korkusunun Tanımı

Gebelik ve doğum korkusu "Tokofobi" olarak adlandırılır. Tokofobi yaşayan kadınlar gebe kalmaktan ve doğum yapmaktan korkarlar, bu nedenle gebe kalmak konusunda isteksizdirler. Bu korku, bazı kadınların çocuk sahibi olmak istemelerine rağmen gebeliği önlemesine veya gebe kalırlarsa sezaryen olmak istemelerine neden olan bir fobi türüdür.^{33,34}

Tokofobi sadece henüz gebe kalmamış veya doğum yapmamış kadınlar için değil, aynı zamanda zor doğum deneyimleri olan kadınlar için de geçerlidir. Bu korkuya sahip kadınların patolojik doğum korkusu vardır ve genellikle gebe kalmaktan ve doğum yapmaktan kaçınırlar. Bu korku endorfin salgılanmasına ve kadının zorluklara karşı hazır olmasına yardımcı olabilir. Bununla birlikte, korku düzeyinin yüksek olması vücudun doğum eyleminde işleyiş sistemleri ve uterus kaslarını etkileyebilir.³⁵ Gebelik ve doğum birçok kadının yaşamında önemli olaylardır. Bir mutluluk zamanı olsa da, aynı zamanda bir endişe ve/veya endişe kaynağı da olabilir.^{33,36,37}

Kadınlar genellikle doğumun doğal acısı ile ilgilenmektedirler. Bu durum hemen hemen tüm gebe kadınlarda bir dereceye kadar deneyimlenen doğal kaygılardır.^{34,38-40} Bazı kadınlar için gebelik korkusu o kadar büyüktür ki, gebe kalma kararlarını ve hayatlarının diğer yönlerini olumsuz etkileyebilir ve normal günlük aktivitelere katılmalarını önleyebilir. Tokofobi, bir kişinin ciddi ve olağandışı bir gebelik ve doğum korkusuna sahip olduğu bir durumdur.^{34,37}

Gebelik sırasında gelişen kaygı genellikle tıbbi yardım, eğitim, sosyal destek ve psikoterapi stratejileri ile hafifletilir, ancak bazen bu durum patolojik ve çok şiddetli olabilir.⁴¹

2.2.1. Tokofobi Türleri

Birincil tokofobi henüz doğum yapmayan kadınlarda görülür. Bu tip ergenlik döneminde başlayabilir, ancak bir kadın gebe kaldıktan sonra da ortaya çıkabilir. Bu korkunun nedeni, kişinin geçmişte cinsel taciz gibi travmatik deneyimiyle ilişkili olabilir. Diğer nedenler ise; zor bir doğum eylemine tanık olmak veya olumsuz bir doğum hikâyesi duymak, ayrıca doğumun utanç verici veya tehlikeli olarak algılanmasına sebep olabilecek durumlar olabilir.^{34,42,43}

İkincil tokofobi, daha önce gebelik yaşayan ya da doğum yapmış kadınlarda görülür. Bu tip genellikle travmatik doğumun sonucudur. Bununla birlikte, travmatik olmayan bir doğum yapmış kadınlarda, ayrıca kürtaj olmuş, ölü doğum yapmış veya başarısız doğurganlık tedavisini sonlandırmış kadınlarda da görülebilir.^{34,42}

Tokofobi sadece kadınları etkilemez. Tokofobisi olan erkekler genellikle eşleri ve çocuklarının sağlığı hakkında ciddi korkulara sahiptirler. Bu korku nedeniyle erkekler eşlerinin gebe kalmasına karşı gelebilirler.¹⁶

2.3. Doğum Korkusunun Nedenleri

Tokofobiye neden olabilecek çeşitli faktörler vardır.

- ✓ Gebelik döneminde insanın vücudunda meydana gelen bazı hormonal değişimler sonucunda kişinin anksiyeteye karşı direnci düşüp, tokofobiye yol açabilir.
- ✓ Yakın akrabalarından veya tanıdıklardan travmatik doğum deneyimi hikayeleri ve deneyimler duymak da kadınlarda doğum korkusunun oluşumunda önemli bir faktördür.
- ✓ Tıbbi durumlar hakkında fobiler ve diğer korkulara sahip olmak (kan korkusu, iğne ve ölüm korkusu gibi).

- ✓ Annelerin çok genç yaşta olmaları ve sosyal durumlarının düşük olması annelerin psikolojik savunmasızlığını artıran ve doğum korkusunun şiddetini de etkileyebilecek risk faktörleri arasındadır.
- ✓ Düşük benlik saygısı, çocuklukta travmalar ve travmatik olaylar yaşama, tecavüze uğrama ve anksiyete ve depresyon gibi bazı psikiyatrik bozukluklardan mustarip olma deneyimi doğum korkusunu etkileyebilecek psikolojik faktörler arasındadır.
- ✓ Bazen doğumun sorunsuz gitmeyeceği ve sorunlara neden olabileceği korkusu olabilir ve bu, kişide korkuya neden olan bir faktör olabilir.
- ✓ Yaşam ve mahremiyetin kontrolünü kaybetme korkusu
- ✓ Gebe kadının doğum sırasında sancılarla yüzleşmesi
- ✓ Gebelik sırasında eş veya ebeveynlerden duygusal destek eksikliği
- ✓ Önceki gebeliklerde kürtaj veya hasta bir bebeğin doğumu
- ✓ Bir annenin önceki gebeliklerinde travma veya çeşitli hastalıklar gibi zor bir gebelik yaşaması
- ✓ Bilinmeyen korkusu
- ✓ Bebeğin hayatı için endişelenmek
- ✓ Sağlık personelinin güvensizliği
- ✓ Sosyal destek azlığı.^{33,44}

2.4. Doğum Korkusunun Belirtileri

Birçok kadın gebelikleri sırasında acı çektiğini ve kimsenin anlayamadığını ve onların buna eşlik edemeyeceğini düşünür. Bu nedenle, bu insanlar dehşete kapılır ve hayatlarının ve doğmamış çocuklarının hayatlarının büyük tehlike altında olduğuna inanırlar ve bu durum gebe kadınlarda artan korku ve paniğe yol açar.⁴⁴

Tokofobi belirli bir fobi türüdür ve anksiyete bozukluğu sayılan bu fobide, kişi anormal ve mantıksız şekilde endişelidir. En yaygın tokofobi belirtileri uyku bozuklukları, panik ataklar, kabuslar ve kaçınma davranışlarını içerebilir.

Diğer semptomlar ise;

- ✓ Gebelik ve doğumu düşündükçe korku hislerine kapılmak
- ✓ Kaygı ve depresyon
- ✓ Çocuğun ölü doğmasından korkmak, kusurlu bir bebeğin doğumundan korkmak
- ✓ Bebeğin sezaryenle doğum tercihinde ısrar etmek
- ✓ Gebe kadının aşırı terlemesi
- ✓ Gebelik sırasında annenin anormal kusması
- ✓ Annenin nefes almakta zorlanması
- ✓ Gebelik sırasında ağız kuruluğu yaşanması
- ✓ Gebe kadınlarda iyi his olmaması ve bu gebelik dönemi sevmemek
- ✓ Gebe annenin şiddetle titremesi
- ✓ Gebelik sırasında annede sıkılma hissi ve kalp atışlarının hızlanması
- ✓ Odaklanmak ve düşünmekte çaresiz kalmak ve annenin huzurlu olmaması
- ✓ Gebenin ölüm korkusu yaşaması
- ✓ Etrafındakilerden kendini uzak ve yalnız hissetmek.

Bazı durumlarda ise, tokofobisi olan kadınlar gebelik korkusu nedeniyle cinsel ilişkiden kaçınabilirler. Bu sırada gebe kalanlar seçici sezaryen talebinde bulunabilir veya kürtaj düşüncesinde olabilirler. Ayrıca doğum sırasında ciddi ruhsal travma yaşayabilir. Bu tür kadınlar çocuklarını doğurduktan sonra bile onlarla iyi bir ilişki kurmakta zorlanırlar.^{45,46}

2.5. Doğum Korkusunun Yaygınlığı

Farklı toplumlarda yaşayan kadınlarda doğum korkusu farklı düzeylerde olabilir. Hafif ya da orta düzeyde bir doğum korkusu birçok kadın tarafından yaşanmaktadır. Ancak bazı kadınlarda bu durum şiddetli doğum korkusu şeklinde olabilmektedir. Yurt dışında yapılan araştırmalarda, Kanada’da gebelerin %25’inin,⁴⁷ İsveç’te %21.6’sının,⁴⁸ orta düzeyde doğum korkusu yaşadığı, İsveç’te gebelerin %10’unun,⁴⁹ Norveç’te yaklaşık %7.5’inin,⁵⁰ Kanada’da %9.1’inin²³ şiddetli düzeyde doğum korkusu yaşadığı belirlenmiştir. Avrupa ülkeleri arasında yaygınlık %1.9-14 arasında değişmektedir.⁵¹ Avustralya’da ise %30’dan daha yüksek bir oran gösterilmektedir.⁵² Gebelik haftasının ilerlemesiyle birlikte kadınlarda doğum korkusu artmaktadır.⁵³ Laursen ve ark.⁵⁴ yaklaşık 16. ve 31. gebelik haftalarında gebelerle iki görüşme yapmış, doğum korkusunun ikinci görüşmede daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca nulliparların yaşadığı doğum korkusunun, multiparlara oranla daha fazla olduğu bildirilmektedir.^{23,55}

Araştırmalarda yaşın ilerlemesiyle birlikte anksiyete ve doğum korkusunun azaldığı gösterilmektedir. Ayrıca, kaygı ve doğum korkusu düzeyi çalışanlarda ev kadınlarına göre daha yüksektir, ayrıca gebelik sayısı ve doğum sayısı arttıkça kaygı ve doğum korkusunun azaldığı gösterilmiştir. Ayrıca, doğumu olumlu bir deneyim olarak gören kadınlar doğum olayını olumlu karşılamışlardır. Ebe, doktor ve eşlerinden destek alan kadınlar daha az korku yaşamaktadırlar.^{56,57}

Doğum korkusu gebelikten önce de oluşabilmekte ve kadınların %13’ü korkuları sebebiyle gebeliklerini ertelemekte ya da gebe kalmaktan kaçınabilmektedirler.⁴⁻⁷ Baba adaylarına yönelik yapılan çalışmalarda yaklaşık %11-13’ünün doğum eyleminden korktuğu belirlenmiştir.^{25,26}

2.6. Doğum Korkusunun Etkileri

Anksiyete, uykusuzluk, yeme bozuklukları, doğum öncesi depresyon veya postpartum depresyon riskinin artması, tokofobinin etkileri olarak tanımlanmıştır.⁵⁸ Ayrıca tokofobi doğum eyleminin uzamasına neden olabilir ve doğuma müdahale oranını, vakum-forseps kullanma olasılığını artırır. Bu müdahalelerin anne ve bebek için zarar verici sonuçları olabilir.^{59,60} Tokofobisi olan bazı kadınların gelecekte çocuklarıyla olan ilişkileri daha az tatmin edici olabilir ve bu zor çocuk doğurma deneyimi, gelecekte tekrar gebe kalmaktan korkmalarına sebep olabilir.^{61,62}

2.7. Gebelik Öncesi Doğum Korkusu

Tokofobisi olan kadınlarda bu korku normal ve düşük riskli bir konu değildir. Çünkü annelerin kararlarını etkileyebilen bu bozukluğun zararlı etkileri kadınlar ve aileleri üzerinde gebelikten kaçınma şeklinde, kürtaj veya sezaryen doğum kararı ya da doğum sırasında ve sonrasında ortaya çıkabilir.⁶³ Bu nedenle, normal korkunun tokofobiye dönüşmesini önlemek veya gebelik sırasında kontrol etmek için bu kadınların bakımlarının yapılması ve tedavi edilmesi gerekir. Tokofobi çok yaygın olmasa da kadınların yaşamları ve performansı üzerinde büyük bir etkisi vardır.^{64,65}

Erkekler de tokofobi yaşayabilmektedir. Araştırmacılar, tokofobisi olan erkeklerin genellikle eşlerinin ve çocuklarının sağlığı ve güvenliği konusunda ciddi stres ve korku yaşadıklarını bulmuşlardır. Araştırmalara göre, baba olmadan önce yaşanan duygu değişimi ve devamında hormonal değişiklikler büyük ölçüde normal davranışlarını etkilemektedir. Erkekler, eşlerinin hamileliği sırasında testosteron düzeylerinde önemli bir azalma yaşarlar. Erkekler babalığa ne kadar yaklaşırlarsa, erkek hormonlarının seviyeleri o kadar fazla değişir. Bu durum eşlerini ve ağrılarını benimsemekle beraber psikolojik ve nöropatik değişiklikler yaşayabilirler.

2.8. Doğum Korkusunu Önlemeye Yönelik Ebelik Bakımı

Prekonsepsiyonel dönemde çiftlerin yaşadığı doğum korkusu düzeyini belirlemek, bu korku ile baş etmelerine yardım etmek olumsuz etkileri azaltacak ve olumlu bir doğum deneyimi yaşanmasına yardımcı olacaktır. Bu süreçte ebeler, anne ve baba adaylarının yaşadığı doğum korkusunu belirleme ve baş etmelerine yardımcı olmada önemli sorumluluklar düşmektedir. Doğuma ilişkin danışmanlık yapan ebe anne ve baba adaylarının yaşadıkları doğum korkusu, gebeliğe ilişkin düşüncelerini ifade etmeleri için cesaretlendirmelidir.¹⁰ Gençler gebelik öncesi dönemde yeterince bilgilendirilmeli ve psikolojik olarak doğuma hazırlanmalıdır. Gençler doğum korkusu açısından sorgulanmalı ve korku nedenleri açığa çıkarılmalıdır. Bu nedenle gebelik öncesi dönemden başlayarak, ebelerin çiftlere ihtiyaç duydukları ve gerekli gördükleri danışmanlık hizmetlerini vermeleri önemlidir. Çiftlerin ebeler tarafından profesyonel olarak aldıkları sosyal destek anne ve baba adaylarının mental olarak rahatlamalarına ve korku düzeylerinin azalmalarına katkıda bulunacaktır.⁶⁶

Gebelik ve doğum korkusu yaşayan anne ve baba adaylarının desteklenmesi korku ve korku semptomlarının azaltmasında etkili bir strateji olabilmektedir. Gebelik döneminde de bu değerlendirme ve danışmanlık devam etmelidir. Bu sürecin yönetilmesinde sosyal destek sistemlerinin bulunması çok önemlidir. Kadınların ihtiyaç duyduğu bakım ve destek için gerekli koşulların göz önünde bulundurulması, zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir.⁶⁶ Yeterli destek sağlanması özgüven duygusunu güçlendirerek tokofobi olan kadınlarda olumlu sonuçların ortaya çıkmasında etkilidir.

Kadınlarda duygusal destek ve aile desteği çok önemlidir. Yanında destekleyici kişilerin bulunduğu anne adayları, kendilerini daha güvende hissetmektedirler. Başkalarının desteğine sahip olmak kişinin öz güven duygusunu artırır ve normal

doğum sürecinde sıkıntı yaşamamasını sağlar.^{52,65} Ciddi doğum korkusu olan kadınların desteklendikleri zaman, sezaryen doğum oranı %50 azalma göstermektedir.⁶⁷ Yapılan bir çalışma sonucunda, vücutlarını kontrol edebileceklerini hisseden kadınların tokofobi semptomlarını önemli ölçüde azalttıkları veya tamamen ortadan kaldırmayı başardıkları görülmüştür.⁶⁸

Olumsuz düşüncelerle başa çıkmak için yoga ve egzersiz, ibadet, müzik dinleme, dikkati başka yöne çekme, masaj, dans gibi eğlenceli ve hafif aktivitelere katılmak doğum korkusu ile baş etmede etkili yöntemlerdir.^{52,69} Bu fobiyi tedavi etmenin ve doğum korkusunu azaltmanın ilk adımı, yanlış algılara meydan okumaktır. Çünkü bu inançlar, bilim dışı ve yanlış oldukları için, kişinin zihninde olumsuz etki yaratırlar. Pozitif düşünme pratiği, ebeye güven ve ailenin desteği bu sürecin kolay geçmesinde ve daha sağlıklı doğum süreci yaşanmasında önemli rol oynar.^{70,71}

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Türü

Araştırma tanımlayıcı niteliktedir.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi'nde 17 Şubat-30 Mart 2020 tarihleri arasında yürütüldü. Bu fakültelerin seçilme sebebi sağlık, sosyal ve fen alanlarında okuyan karışık bir gruba ulaşmaktır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmeksizin araştırmaya katılmaya gönüllü ve ulaşılabilen 600 öğrenci (301 kız öğrenci, 299 erkek öğrenci) çalışmanın örneklemi oluşturmuştur. Veteriner Fakültesi 199 öğrenci (100 kız, 99 erkek), Mühendislik Fakültesi 201 öğrenci (101 kız, 100 erkek), Edebiyat Fakültesi 200 öğrenci (100 kız, 100 erkek) araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya Alınma Kriterleri:

18 yaş ve üzerinde olmak

Bekar olmak

Gebe olmamak

Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünmek

Tanı almış ruhsal bir problemi olmamak

Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak.

3.4. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında anket formu ve gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği kullanıldı.

Anket Formu (EK-6): Form, gençlerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 7 sorudan oluşmaktadır.

Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (EK-7): Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (GÖDKÖ), Stoll ve ark.³⁰ tarafından genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunu ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışması Uçar ve Timur Taşhan tarafından 2018 yılında yapılmıştır.⁷² Ölçek doğum ağrısı, kontrol kaybı, doğumla baş edememe, komplikasyonlar ve geri dönüşümü olmayan fiziksel hasarlara ait sorulardan oluşmaktadır. Ölçek kadın ve erkekler için olmak üzere iki ayrı formdur. Her iki form on maddeden oluşmakta ve 6'lı likert tipindedir (1 “kesinlikle katılmıyorum”, 2 “katılmıyorum”, 3 “kısmen katılmıyorum”, 4 “kısmen katılıyorum”, 5 “katılıyorum”, 6 “kesinlikle katılıyorum”). Ölçekten alınabilecek minimum puan 10, maksimum puan 60'dir. Ölçek toplam puanının yüksek olması korku düzeyinin fazla olması şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Cronbach's alfa değeri 0.89, Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Cronbach's alfa değeri 0.84 olarak bulunmuştur.⁷² Bu çalışmada Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Cronbach's alfa değeri 0.81, Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Cronbach's alfa değeri 0.62 olarak bulundu.

3.5. Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacı tarafından 17 Şubat-30 Mart 2020 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplandı. Veriler araştırmacı tarafından öğrencilerin ders saatleri dışında ve hafta içi günlerde toplandı. Ders sonlarında duyuru yapılarak katılmak isteyen öğrenciler çalışma kapsamına alındı. Anket formları sınıf ortamında,

gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra dağıtıldı ve bireysel olarak doldurmaları istendi. Formların uygulanması yaklaşık 10 dk. sürdü.

3.6. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımsız Değişken: Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri.

Bağımlı Değişken: Öğrencilerin gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalaması.

3.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri IBM SPSS Statistics 20 programında değerlendirildi. Verilerin normallik değerleri için skewness – kurtosis değerleri incelendi. Verilerin normal dağılımı için skewness – kurtosis değerlerinin -1, +1 arasında yer alması gerekmektedir.⁷³ Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği kadınlar için skewness değeri: -0.01, kurtosis değeri: -0.66; erkekler için skewness değeri: 0.001, kurtosis değeri: -0.42'dir. Veriler normal dağıldığı için parametrik analizler kullanıldı. Değerlendirmede yüzdelik dağılım, ortalama, standart sapma, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bağımsız gruplarda t testi analizi kullanıldı. $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edildi.

3.8. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmaya başlamadan önce Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı (Tarih: 28/10/2019, Sayı: 19/12) (EK-3) ve araştırmanın yapılacağı kurumdan yazılı izin (EK-4) alındı. Çalışmaya katılan öğrencilerden sözlü onam alındı. Araştırma sürecinde Helsinki deklarasyonuna uygun davranılmıştır.

3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenebilirliği

Araştırma, veri toplanan kurum ile sınırlıdır. Araştırma verilerinin toplanması Covid-19 pandemisi nedeniyle üniversitelerin tatil edilmesi (Mart 2020) döneminin

başına denk gelmiştir. Öngörülemeyen bu durum nedeniyle veri toplanmasında daha geniş bir örnekleme ulaşılamaması araştırmanın sınırlılığıdır. Araştırma sonuçları çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere genellenebilir.

4. BULGULAR

Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırmanın bulguları sunulmuştur. Araştırmada farklı yaş, cinsiyet, fakülte, sınıf, gelir, yaşanılan yerleşim yeri gibi parametrelerin doğum öncesi korku üzerindeki rolü ele alınmıştır.

Tablo 4.1. Gençlerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı (n=600)

Özellikler	Kadın		Erkek	
	n	%	n	%
Yaş				
20 ve altı	50	16.6	59	19.7
21-24 arası	220	73.1	215	71.9
25 ve üzeri	31	10.3	25	8.4
Fakülte				
Edebiyat Fakültesi	100	33.2	100	33.4
Mühendislik Fakültesi	101	33.6	100	33.4
Veteriner Fakültesi	100	33.2	99	33.2
Sınıf				
1	17	5.6	51	17.1
2	120	39.9	86	28.8
3	102	33.9	87	29.1
4	62	20.6	62	20.7
5	-	-	13	4.3
Aile Gelir Durumu				
Kazanç giderden fazla	85	28.2	75	25.0
Kazanç gidere denk	194	64.5	167	55.9
Kazanç giderden az	22	7.3	57	19.1
Aile Yerleşim Yeri				
Köy	9	3.0	49	16.4
İlçe	77	25.6	91	30.4
İl	215	71.4	159	53.2
Kaldığı Yer				
Yurt	120	39.9	118	39.5
Ailenin Yanı	104	34.6	89	29.8
Apart	56	18.5	20	6.6
Öğrenci Evi	21	7.0	72	24.1

Tablo 4.1’de gençlerin tanıtıcı özellikleri yer almaktadır. Çalışmaya kapsamındaki gençlerin %50.2’si kadınlar, %49.8’i erkekler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki genç kadınların %73.1’i 21-24 yaş arasında, %33.6’sı mühendislik fakültesinde okumakta, %39.9’u üniversite 2. sınıf öğrencisidir ve %39.9’u öğrenci yurdunda kalmaktadır. Genç kadınların %71.4’ünün ailesi il merkezinde ikamet etmekte olup, %64.5’i aile gelir durumunu gelir gidere eşit olarak belirtmiştir.

Araştırma kapsamındaki genç erkeklerin %71.9’u 21-24 yaş arasında, %33.4’ü mühendislik fakültesinde ve %33.4’ü edebiyat fakültesinde okumaktadır. Erkek öğrencilerin %29.1’i 3. sınıf öğrencisidir ve %39.5’i öğrenci yurdunda kalmaktadır. Erkeklerin %53.2’sinin ailesi il merkezinde oturmakta ve %55.9’unun ailesinin geliri giderine eşittir.

Tablo 4.2. Gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları

Cinsiyet	Kadın			Erkek	
	Alınabilecek En Düşük-En Yüksek Puanlar	Alınan Puanların Dağılımı	$\bar{x} \pm SS$	Alınan Puanların Dağılımı	$\bar{x} \pm SS$
Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği	10-60	14-60	36.89±9.26	15-60	31.50±7.26

Tablo 4.2’de gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları verilmiştir. Araştırmaya katılan gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu puanı kadınlarda 14-60 puan arasında değişmekte, ortalama olarak 36.89±9.26’dır. Erkeklerde ise 15-60 arasında değişmekte olup ortalama 31.50±7.26’dır.

Tablo 4.3. Genç kadın ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasının karşılaştırılması

Cinsiyet	Kadın $\bar{x} \pm SS$	Erkek $\bar{x} \pm SS$	Test ve p değeri
Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği	36.89 $\pm$ 9.26	31.50 $\pm$ 7.26	t= 7.925 p= 0.000 ^a

^ap<0.001

Tablo 4.3’de gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamalarının karşılaştırılması görülmektedir. Genç kadın ve erkeklerin doğum korkusu puan ortalamaları arasındaki fark anlamlılık göstermektedir (p<0.001).

Tablo 4.4. Gençlerin tanıtıcı özellikleri ile gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasının karşılaştırılması

Özellikler	Kadın $\bar{x} \pm SS$	Erkek $\bar{x} \pm SS$	Test ve p değeri
Yaş			
20 ve altı	37.40 $\pm$ 8.55	30.76 $\pm$ 7.47	t=4.336, p=0.000 ^a
21-24 arası	36.98 $\pm$ 9.34	31.71 $\pm$ 7.34	t=6.549, p=0.000 ^a
25 ve üzeri	35.38 $\pm$ 9.91	31.44 $\pm$ 6.17	t=1.822, p=0.074
Test ve p değeri	F=0.499 p=0.608	F=0.394 p=0.675	
Fakülte			
Edebiyat Fakültesi	37.95 $\pm$ 6.69	31.67 $\pm$ 5.68	t=7.149, p=0.000 ^a
Mühendislik Fakültesi	35.98 $\pm$ 11.13	31.76 $\pm$ 7.50	t=3.154, p=0.002 ^b
Veteriner Fakültesi	36.75 $\pm$ 9.37	31.07 $\pm$ 8.41	t=4.496, p=0.000 ^a
Test ve p değeri	F=1.155 p=0.317	F=0.263 p=0.769	
Sınıf			
1	36.64 $\pm$ 7.53	30.37 $\pm$ 8.22	t=2.780, p=0.007 ^b
2	38.23 $\pm$ 8.72	32.20 $\pm$ 6.80	t=5.561, p=0.000 ^a
3	36.49 $\pm$ 9.22	30.65 $\pm$ 7.28	t=4.765, p=0.000 ^a
4	35.01 $\pm$ 10.49	32.59 $\pm$ 6.52	t=1.542, p=0.126
5	-	31.69 $\pm$ 9.16	-
Test ve p değeri	F=1.768 p=0.153	F=1.164 p=0.327	
Aile Gelir Durumu			
Kazanç giderden fazla	36.96 $\pm$ 9.93	31.68 $\pm$ 7.51	t=3.819, p=0.000 ^a
Kazanç gidere denk	36.34 $\pm$ 8.61	31.28 $\pm$ 7.01	t=6.154, p=0.000 ^a
Kazanç giderden az	41.40 $\pm$ 11.15	31.91 $\pm$ 7.76	t=3.665, p=0.001 ^b
Test ve p değeri	F=2.996 p=0.051	F=0.189 p=0.828	

Tablo 4.4. (Devamı)

Aile Yerleşim Yeri			
Köy	41.44±8.15	33.36±8.72	t=2.576, p=0.013 ^b
İlçe	37.55±9.13	30.59±7.24	t=5.404, p=0.000 ^a
İl	36.46±9.32	31.44±6.71	t=6.048, p=0.000 ^a
Test ve p değeri	F=1.525 p=0.219	F=2.351 p=0.097	

^ap<0.001, ^bp<0.01

Tablo 4.4’de gençlerin tanıtıcı özellikleri ile gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasının karşılaştırılması görülmektedir. Yapılan grup içi karşılaştırmalarda genç kadın ve erkeklerde yaş, fakülte, sınıf, aile gelir durumu ve aile yerleşim yerine göre gebelik öncesi doğum korkusu puanları arasında anlamlılık olmadığı görülmektedir (p>0.05).

Tanıtıcı özelliklere göre genç kadın ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları gruplar arası karşılaştırıldığında; yaş gruplarına göre 20 yaş ve altı grup ile 21-24 yaş gruplarında ki kadın ve erkekler arasında istatistiki anlamlılık olduğu saptanmıştır (p<0.001). 20 yaş ve altı grup ile 21-24 yaş grubundaki kadınlarda erkeklere göre doğum korkusu daha yüksektir. 25 yaş ve üzeri gruplarda ki genç kadınlarla, genç erkekler arasında ise anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0.05).

Gençlerin öğrenim gördükleri fakültelere göre kadın ile erkekler arasında istatistiki anlamlı fark olduğu belirlenmiştir (p<0.001, p<0.01, p<0.001). Tüm gruplarda kadınların doğum korkusu puan ortalaması erkeklerden daha yüksektir. Aynı şekilde gençlerin devam ettikleri sınıflara göre 1., 2. ve 3. sınıfa giden kız ve erkek öğrencilerde cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0.01, p<0.001, p<0.001). 4. Sınıfa devam eden öğrenciler arasında ise anlamlı farklılık yoktur (p>0.05).

Aile gelir durumuna göre karşılaştırma yapıldığında tüm gruplarda kadınların doğum korkusu puan ortalamasının erkeklerden fazla olduğu ve cinsiyetler arasındaki farkın anlamlılık gösterdiği saptanmıştır (p<0.001, p<0.001, p<0.001).

Öğrencilerin ailelerinin yerleşim yerlerine göre doğum korkusu puan ortalaması karşılaştırıldığında ailelerin köyde, ilçede ve ilde oturma durumlarına göre genç kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre daha fazla olduğu ve cinsiyetler arasındaki farkın istatistiksel anlamlılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0.01$, $p<0.001$, $p<0.001$).

5. TARTIŞMA

Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırmanın bulguları literatür ile tartışılmıştır.

Doğum korkusunun gebelik öncesi dönemde oluşmuş olması ya da gebelik durumunun korkunun şiddetinin artmasına sebep olması “Tokofobi” olarak adlandırılmaktadır.⁸ Doğum korkusu kendine has bir fobi çeşididir. Bu korku, bazı kadın ve erkeklerde çocuk sahibi olmak istemelerine rağmen gebeliğin önlenmesine veya sezaryen doğumu tercih etmelerine sebep olmaktadır.⁷⁴ Bu çalışma sonucunda kadınların erkeklerden anlamlı olarak daha fazla gebelik öncesi doğum korkusu yaşadığı belirlendi. Ölçekten alınabilecek puanın 10-60 arasında olabileceği göz önünde bulundurulduğunda genç kadın ve erkeklerdeki puan ortalamasının yadsınamaz derecede olduğu görülmektedir. Doğum korkusu sadece gebelerde değil, ileride gebelik düşünen genç bireylerde de yaşanmaktadır. Yapılan çalışmalar doğum korkusunun gebelik öncesi dönemde de oluşabileceğini ve kadınların %13’ünün korkuları sebebiyle gebeliklerini ertediklerini ya da gebelikten kaçınabildiklerini göstermektedir.⁴⁻⁷ Kapısız ve ark.’nın⁷⁵ çalışmasında üniversite öğrencilerinin doğumla ilgili korkularının olduğu, aynı şekilde Stoll ve ark.’nın²⁸ çalışmasında da öğrencilerin doğum korkusu yaşadığı belirlenmiştir. Antic ve ark.’nın⁷⁶ 2019 yılında yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin %25.9’u klinik olarak anlamlı doğum korkusu bildirmiştir. Literatürde doğum korkusunun erkeklerde de görüldüğünü gösteren çalışma sonuçları mevcuttur.^{77,78} İsviçrede yapılan bir çalışmada, babalarda doğum korkusu prevalansı %13.6 olarak bulunmuş; bu korku ile ilişkili faktörler ise, doğum yaklaştıkça pozitif duygularda azalma, sezaryen ile doğum isteği vb. olarak tanımlanmıştır.⁷⁷ Yapılan

çalışmalarda baba adaylarının yaklaşık %11-13'ünün doğum eyleminden korktuğu belirlenmiştir.^{25,26}

Çalışma bulgularına göre grup içi karşılaştırmalarda genç kadın ve erkeklerde yaş, fakölte, sınıf, aile gelir durumu ve aile yerleşim yerine göre gebelik öncesi doğum korkusu düzeyi arasında fark olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgulara göre genç kadın ve erkeklerde değişkenlere göre doğum korkusu düzeyinin değişmediği ve hep aynı seviyede seyrettiği söylenebilir. Çalışma kapsamına Sağlık, Fen ve Sosyal Bilimler alanından faköltelerin alınması farklı bilim dallarındaki gençlerin bakış açısını değerlendirmektedir. Çalışma sonucuna göre fakölteler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Edebiyat faköltesinde eğitim gören kız öğrencilerde puan ortalaması 37.95 ± 6.69 , mühendislik faköltesinde eğitim görenlerde 35.98 ± 11.13 , veteriner faköltesinde eğitim görenlerde 36.75 ± 9.37 'dir. Güleç Şatır⁷⁹ yaptığı çalışmasında hemşirelik bölümü öğrencilerinde gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamasını 41.70 ± 8.30 olarak bulmuştur. Aynı çalışmada yaşanılan yerin doğum korkusunu etkilemediği de belirlenmiştir.⁷⁹ Stoll ve Hall²⁷ 2013 yılında yaptıkları çalışmada doğum korkusu yüksek olan genç kadınların, düşük doğum korkusu olan kadınlardan daha genç olduklarını (21.4'e karşı 23.3 yıl) ve bekar olma oranlarının daha yüksek olduğunu (%36.1'e karşı %30.3) saptamışlardır. Antic ve ark.⁷⁶ doğum korkusu ile yaşanılan yer arasında düşük ancak anlamlı korelasyon olduğunu saptamıştır. Kentsel alanlarda yaşayan öğrenciler daha yüksek doğum korkusu seviyesi bildirmişlerdir. Aynı zamanda sağlık bilimleri okuyan öğrencilerin doğum korkusu düzeyleri daha düşük olarak saptanmıştır.⁷⁶ Farklı çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu durum çalışmaların yapıldığı bölgelerin ve örneklem gruplarının farklılığından kaynaklanabilir. Gençlerde doğum korkusunu etkileyen faktörlerle ilgili çalışmaların yapılması bu alana katkı sunması açısından önemlidir.

Farklı bir açıdan bakacak olursak; Weeks ve ark.⁸⁰ gençlerde yaptıkları çalışmalarında doğum korkusu nedeniyle gençlerin sezaryeni tercih etmek istediklerini bulmuştur. Öğrencilerde yapılan bir çalışmada yüksek doğum korkusu olan öğrencilerin, doğumu korkutucu ve acı verici bir olay olarak tanımladıkları ve obstetrik müdahaleleri doğum eylemini daha yönetilebilir hale getirmenin bir yolu olarak gördükleri belirtilmiştir.²⁷ Ülkemizde oldukça yüksek olan sezaryen oranını azaltmak primer ve planlı sezaryen oranlarını azaltabilmekten geçer. Doğum korkusu ile ilgili çalışmalar her ne kadar gebe olan kadınlarda daha çok çalışılsa da doğuma yönelik tutumlar ilk gebelikten çok önce kazanılmaktadır. Bu nedenle gebelik öncesi dönemde genç kadın ve erkeklerde doğum korkusunun ne kadar yaygın olduğunun bilinmesi ve farklı boyutlar yönünden araştırılması oldukça önemlidir.

Bu araştırmanın asıl amacı genç kadın ve erkekler arasında gebelik öncesi doğum korkusu düzeyini karşılaştırmaktır. Bu kapsamda gruplar arası karşılaştırmalara bakıldığında gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin genç kadın ve erkeklerde yaş gruplarına göre 20 yaş ve altı grup ile 21-24 yaş grubundaki kadınlarda erkeklere göre doğum korkusunun daha yüksek olduğu görülmektedir. Gençlerin öğrenim gördükleri fakültelere ve devam ettikleri sınıflara göre kadınların doğum korkusu düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğu belirlendi. Aynı şekilde aile gelir durumuna göre tüm gruplarda genç kadınların doğum korkusu puanının erkeklerden daha yüksek olduğu saptandı. Ayrıca öğrencilerin ailelerinin yerleşim yerlerine göre de genç kadınların puan ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu belirlendi.

Stoll ve ark.³⁰ yaptıkları çalışmada genç kadınların %13.6'sının, genç erkeklerin %3.5'inin gebelik öncesi dönemde ileri düzeyde doğum korkusu yaşadıklarını belirlemişlerdir. Gebelik öncesi doğum korkusu yaşayan genç kadınlar doğumda fiziksel zarar görmekten ve doğum ağrısına dayanamayacaklarından korktuklarını, bu

nedenle de doğum düşüncesinin kendilerine savunmasız hissettirdiklerini belirtmiştir. Erkekler ise doğumun riskli bir olay olduğunu, birçok istenmeyen durum oluşabileceğini ve doğum sırasında kadın vücudundaki değişimlerin kendilerinde endişeye neden olduğunu belirtmişlerdir.³⁰ Bazı bulgular, doğum korkusunun hiç gebe kalmamış dört genç kız öğrenciden yaklaşık birini etkilediğini göstermektedir.⁷⁶ Eriksson ve ark.'nın²⁵ 410 kadın ve 329 erkek ile yaptıkları çalışmada ise kadınların %23'ü, erkeklerin %13'ü yoğun korku bildirmişlerdir. Ayrıca erkeklerin %29'unun orta derecede, %30'unun hafif derecede doğum korkusu yaşadığı belirlenmiştir.²⁵ Bir diğer çalışmada kız öğrencilerin doğum korkusu puanları erkek öğrencilere göre daha yüksek olarak bulunmuştur.²⁸ Görüldüğü gibi farklı çalışma sonuçlarında da genç kadınlarda erkeklerden daha fazla doğum korkusu yaşandığı bulunmuştur. Ancak bu sonuçlar sadece genç kadınlarda gebelik öncesi doğum korkusunun ele alınması gerektiği şeklinde yorumlanmamalıdır. Hem bu çalışma sonuçlarında hem de farklı çalışma sonuçlarında her iki cinsiyette de doğum korkusu düzeyinin yadsınamayacak düzeyde olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırmada aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

- Genç kadınların gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalaması 36.89 ± 9.26 'dır.
- Genç erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalaması 31.50 ± 7.26 'dır.
- Gençlerin gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları arasında anlamlı fark olup, kadınlarda doğum korkusu erkeklerden daha yüksektir.
- Genç kadın ve erkeklerde yaş, fakülte, sınıf, aile gelir durumu ve aile yerleşim yerine göre gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.
- Tanıtıcı özelliklere göre genç kadın ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları gruplar arası karşılaştırıldığında tüm gruplarda kadınlarda gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalaması erkeklerden daha yüksektir.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulabilir;

Gebelik ve doğumla ilgili konular genç nesillere son derece profesyonel bilgilerle birlikte olumlu bir şekilde sunulmalıdır.

Gebelik ve doğumla ilgili bilgiler gençlerin sağlık eğitimlerine dahil edilmelidir.

Gençler gebelik ve doğumla ilgili doğru medya kaynaklarına yönlendirilmeli, uygun kaynaklara doğru şekilde nasıl ulaşabileceği öğretilmelidir.

Prekonsepsiyonel dönem danışmanlık hizmetlerinin etkin kullanımı ve sunumu sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Kjrgaard H, Wijma K, Dykes AK, Alehagen S. Fear of childbirth in obstetrically low-risk nulliparous women in Sweden and Denmark. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 2008, 26: 340-350.
2. Fisher C, Hauck Y, Fenwick J. How social context impacts on women's fears of childbirth: A Western Australian example. *Social Science & Medicine*, 2006, 63: 64-75.
3. Zar M, Wijma K, Wijma B. Relations between anxiety disorders and fear of childbirth during late pregnancy. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 2002, 9: 122-130.
4. Hofberg K, Ward MR. Fear of pregnancy and childbirth. *Postgraduate Medical Journal*, 2003, 79: 505-510.
5. Nordeng H, Hansen C, Garthus-Niegel S, Eberhard-Gran M. Fear of childbirth, mental health, and medication use during pregnancy. *Archives of Women's Mental Health*. 2012,15:203-209.
6. Poggi L, Goutaudier N, Séjourné N, Chabrol H. When fear of childbirth is pathological: The fear continuum. *Maternal and Child Health Journal*, 2018, 22:772-778.
7. Bakshi R, Mehta A, Mehta A, Sharma B. Tokophobia: Fear of pregnancy and childbirth, *The Internet Journal of Gynecology and Obstetrics*, 2008, 10: 9-11.
8. Scollato A, Lampasona R. Tokophobia: When fear of childbirth prevails. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*, 2013,1:1-18.
9. Hofberg K, Brockington I. Tokophobia: an unreasoning dread of childbirth: a series of 26 cases. *The British Journal of Psychiatry*. 2000,176:83-85.

10. Uçar T, Gölbaşı Z. Nedenleri ve Sonuçlarıyla doğum korkusu. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2015,4:54-58.
11. Ryding EL. Investigation of 33 women who demanded a cesarean-section for personal reasons. *Acta Obstetricia Et Gynecologica Scandinavica*, 1993, 72:280-285.
12. Sydsjo G, Angerbjorn L, Palmquist S, Bladh M, Sydsjo A, Josefsson A. Secondary fear of childbirth prolongs the time to subsequent delivery. *Acta Obstetricia Et Gynecologica Scandinavica*, 2013, 92:210-214.
13. Fenwick J, Toohill J, Creedy DK, Smith J, Gamble J. Sources, responses and moderators of childbirth fear in Australian women: A qualitative investigation. *Midwifery*, 2015, 31:239-246.
14. Nilsson C, Bondas T, Lundgren I. Previous birth experience in women with intense fear of childbirth. *JOGNN-Journal of Obstetric Gynecologic and Neonatal Nursing*, 2010, 39:298-309.
15. Serçekuş P, Okumuş H. Fears associated with childbirth among nulliparous women in Turkey. *Midwifery*, 2009,25:155-62.
16. Okumus F, Sahin N. Fear of childbirth in urban and rural regions of Turkey: Comparison of two resident populations. *Northern Clinics of Istanbul*, 2017, 4:247-256.
17. Dursun P, Yanik FB, Zeyneloglu HB, Baser E, Kuscu E, Ayhan A. Why women request cesarean section without medical indication? *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 2011, 24:1133-1137.
18. Handelzalts JE, Fisher S, Lurie S, Shalev A, Golan A, Sadan O. Personality, fear of childbirth and cesarean delivery on demand. *Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica*, 2012, 91:16-21.

19. Boorman RJ, Devilly GJ, Gamble J, Creedy DK, Fenwick J. Childbirth and criteria for traumatic events. *Midwifery*, 2014, 30:255-261.
20. Wiklund I, Andolf E, Lilja H, Hildingsson I. Indications for cesarean section on maternal request—guidelines for counseling and treatment. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 2012, 3:99-106.
21. Størksen HT, Garthus-Niegel S, Vangen S, Eberhard-Gran M. The impact of previous birth experiences on maternal fear of childbirth. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 2013, 92:318-324.
22. Eriksson C, Jansson L, Hamberg K. Women's experiences of intense fear related to childbirth investigated in a swedish qualitative study. *Midwifer*, 2006, 22:240-248.
23. Spice K, Jones SL, Hadjistavropoulos HD, Kowalyk K, Stewart SH. Prenatal fear of childbirth and anxiety sensitivity. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 2009, 30:168-174.
24. Sydsjö G, Angerbjörn L, Palmquist S, Bladh M, Sydsjö A, Josefsson A. Secondary fear of childbirth prolongs the time to subsequent delivery. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 2013, 92: 210-214.
25. Eriksson C, Westman G, Hamberg K. Experiential factors associated with childbirth-related fear in Swedish women and men: A population based study. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 2005, 26:63-72.
26. Hanson S, Hunter LP, Bormann JR, Sobo EJ. Paternal fears of childbirth: A literature review. *J Perinat Educ*, 2009, 18:12-20.
27. Stoll K, Hall WA. Attitudes and preferences of young women with low and high fear of childbirth. *Qualitative Health Research*, 2013, 23:1495-1505.

28. Stoll K, Hall W, Janssen P, Carty E. Why are young Canadians afraid of birth? A survey study of childbirth fear and birth preference among Canadian university students. *Midwifery*, 2014, 30:220-226.
29. Bergstrom M, Rudman A, Waldenstrom U, Kieler H. Fear of Childbirth in expectant fathers, subsequent childbirth experience and impact of antenatal education: subanalysis of results from a randomized controlled trial. *Acta Obstet Gynecol Scand*, 2013, 92:967-973.
30. Stoll K, Hauck Y, Downe S, Edmonds J, Gross MM, Malott A, McNiven P, Swift E, Thomson G, Hall WA. Cross-cultural development and psychometric evaluation of a measure to assess fear of childbirth prior to pregnancy. *Sexual & Reproductive HealthCare*, 2016, 8:49-54.
31. Taşkın L. *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. 13 Baskı. Ankara, Akademisyen Tıp Yayınevi, 2016: 83-102.
32. Kırıkkaleli Z. Doğum eylemi. http://docs.neu.edu.tr/staff/zeynep.kirikaleli/dogumeylemi_1.pdf. 17 Mayıs 2021.
33. Khwepeya M, Lee GT, Chen SR, Kuo SY. Childbirth fear and related factors among pregnant and postpartum women in Malawi. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2018, 18:391-400.
34. Nilsson C, Hessman E, Sjoblom H, Dencker A, Jangsten E, Mollberg M, Patel H, Sparud-Lundin C, Wigert H, Begley C. Definitions, measurements and prevalence of fear of childbirth: A systematic review. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2018, 18:1-15.
35. Klabbers GA, Wijma K, Paarlberg KM, Emons WHM, Vingerhoets AJJM. Treatment of severe fear of childbirth with haptotherapy: Design of a multicenter

- randomized controlled trial. *BMC Complementary and Alternative Medicine*, 2014, 14:1-10.
36. Soysal C, Isikalan MM. Determination of risk factors affecting fear of childbirth during pregnancy. *Cukurova Medical Journal*, 2020, 45:1340-1345.
 37. Kaya D, Evcili F. The affecting factors of childbirth fear for pregnant women admitted to a health center and university hospital in Turkey. *Journal of Health Research*, 2020, 34:389-397.
 38. Munkhondya BMJ, Munkhondya TE, Msiska G, Kabuluzi E, Yao JQ, Wang HH. A qualitative study of childbirth fear and preparation among primigravid women: The blind spot of antenatal care in Lilongwe, Malawi. *International Journal of Nursing Sciences*, 2020, 7:303-312.
 39. Onchonga D, Moghaddam Hosseini V, Keraka M, Varnagy A. Prevalence of fear of childbirth in a sample of gravida women in Kenya. *Sexual & Reproductive HealthCare*, 2020, 24:100510.
 40. Onchonga D, Varnagy A, Keraka M, Wainaina P. Midwife-led integrated pre-birth training and its impact on the fear of childbirth. A qualitative interview study. *Sexual & Reproductive HealthCare*, 2020, 25:100512.
 41. Wigert H, Nilsson C, Dencker A, Begley C, Jangsten E, Sparud-Lundin C, Mollberg M, Patel H. Women's experiences of fear of childbirth: A metasynthesis of qualitative studies. *Int J Qual Stud Health Well-Being*, 2020, 15:1704484.
 42. Slade P, Balling K, Sheen K, Houghton G. Establishing a valid construct of fear of childbirth: findings from in-depth interviews with women and midwives. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2019, 19:1-12.
 43. Veringa IK, de Bruin EI, Bardacke N, Duncan LG, van Steensel FJA, Dirksen CD, Bogels SM. 'I've changed my mind', Mindfulness-Based Childbirth and Parenting

- (MBCP) for pregnant women with a high level of fear of childbirth and their partners: Study protocol of the quasi-experimental controlled trial. *BMC Psychiatry*, 2016, 16:1-14.
44. Soltani F, Eskandari Z, Khodakarami B, Parsa P, Roshanaei G. Factors contributing to fear of childbirth among pregnant women in Hamadan (Iran) in 2016. *Electronic Physician*, 2017, 9:4725.
 45. Olieman RM, Siemonsma F, Bartens MA, Garthus-Niegel S, Scheele F, Honig A. The effect of an elective cesarean section on maternal request on peripartum anxiety and depression in women with childbirth fear: A systematic review. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2017, 17:1-8.
 46. Baas MAM, Stramrood CAI, Dijkman LM, de Jongh A, van Pampus MG. The OptiMUM-study: EMDR therapy in pregnant women with posttraumatic stress disorder after previous childbirth and pregnant women with fear of childbirth: Design of a multicentre randomized controlled trial. *European Journal of Psychotraumatology*, 2017, 8: 1293315.
 47. Stoll KH, Hall W. Childbirth education and obstetric interventions among low-risk Canadian women: Is there a connection? *The Journal of Perinatal Education*, 2012, 21:229-327.
 48. Nieminen K, Stephansson O, Ryding EL. Women's fear of childbirth and preference for cesarean section –a cross-sectional study at various stages of pregnancy in Sweden. *Acta Obstetrica et Gynecologica*, 2009, 88:807-813.
 49. Kjaergaard H, Wijma K, Dykes A-K, Alehagen S. Fear of Childbirth in obstetrically low-risk nulliparous women in Sweden and Denmark. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 2008, 26:340- 350.

50. Adams SS, Eberhard-Gran M, Eskild A. Fear of Childbirth and duration of labour: A study of 2206 women with intended vaginal delivery. *BJOG*, 2012, 119:1238-1246.
51. Ayers S. Fear of childbirth, postnatal post-traumatic stress disorder and midwifery care. *Midwifery*, 2014,30:145–148.
52. Haines HM, Rubertsson C, Pallant JF, Hildingsson I. The influence of women's fear, attitudes and beliefs of childbirth on mode and experience of birth. *BMC Pregnancy Childbirth*, 2012, 12:55(1-14).
53. Şahin N, Dinç H, Dişsiz M. Gebelerin doğuma ilişkin korkuları ve etkileyen faktörler. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 2009, 40:57-62.
54. Laursen M, Johansen C, Hedegaard M. Fear of childbirth and risk for birth complications in nulliparous women in the Danish National Birth Cohort. *BJOG*, 2009, 116:1350-1355.
55. Rouhe H, Salmela-Aro K, Halmesmäki E, Saisto T. Fear of childbirth according to parity, gestational age, and obstetric history. *BJOG*, 2009,116:67-73.
56. Toohill J, Fenwick J, Gamble J, Creedy DK. Prevalence of childbirth fear in an Australian sample of pregnant women. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2014, 14:1-10.
57. Kordi M, Kimiyayi SA, Esmaili H. Doğuma bağlı korkuların doğum şeklinin seçimi arasındaki ilişkisinin araştırılması. *IJOGI*, 2017, 20:68-75.
58. Alipour Z, Lamyian M, Hajizadeh E, Vafaei MA. The association between antenatal anxiety and fear of childbirth in nulliparous women: A prospective study. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 2011, 16: 169-173.
59. Fenwick J, Toohill J, Gamble J, Creedy DK, Buist A, Turkstra E, Sneddon A, Scuffham PA, Ryding EL. Effects of a midwife psycho-education intervention to

reduce childbirth fear on women's birth outcomes and postpartum psychological wellbeing. *BMC Pregnancy Childbirth*, 2015, 15:284(1-8).

60. Arfaie K, Nahidi F, Simbar M, Bakhtiari M. The role of fear of childbirth in pregnancy related anxiety in Iranian women: A qualitative research. *Electron Physician*, 2017, 9:3733-3740.
61. Smith V, Gallagher L, Carroll M, Hannon K, Begley C. Antenatal and intrapartum interventions for reducing caesarean section, promoting vaginal birth, and reducing fear of childbirth: An overview of systematic reviews. *PLoS One*, 2019, 14:e0224313.
62. Kempe A, Theorell T, Alwazer FN, Taher SA, Christensson K. Exploring women's fear of childbirth in a high maternal mortality setting on the Arabian Peninsula. *Glob Ment Health (Camb)*, 2015, 2:e10.
63. Mohamamdirizi S, Mohamadirizi M, Mohamadirizi S. The comparison of fear of childbirth and sense of coherence among low-risk and high-risk pregnancy women. *Journal of Education and Health Promotion*, 2018, 7:143(1-9).
64. Elvander C, Cnattingius S, Kjerulff KH. Birth experience in women with low, intermediate or high levels of fear: Findings from the first baby study. *Birth*, 2013, 40:289-296.
65. Logtenberg SLM, Verhoeven CJ, Oude Rengerink K, Sluijs AM, Freeman LM, Schellevis FG, Mol BW. Pharmacological pain relief and fear of childbirth in low risk women; secondary analysis of the RAVEL study. *BMC Pregnancy Childbirth*, 2018, 18:347(1-9).
66. Azimi M, Fahami F, Mohamadirizi S. The relationship between perceived social support in the first pregnancy and fear of childbirth. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 2018, 23: 235-239.

67. Fenwick J, Gamble J, Creedy DK, Buist A, Turkstra E, Sneddon A, Scuffham PA, Ryding EL, Jarrett V, Toohill J. Study protocol for reducing childbirth fear: A midwife-led psycho-education intervention. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2013, 13:1-9.
68. Sydsjo G, Blomberg M, Palmquist S, Angerbjorn L, Bladh M, Josefsson A. Effects of continuous midwifery labour support for women with severe fear of childbirth. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2015, 15:1-5.
69. Munkhondya BMJ, Munkhondya TE, Chirwa E, Wang HH. Efficacy of companion-integrated childbirth preparation for childbirth fear, self-efficacy, and maternal support in primigravid women in Malawi. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 2020, 20:48(1-12).
70. Navaee M, Abedian Z. Effect of role play education on primiparous women's fear of natural delivery and their decision on the mode of delivery. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 2015, 20:40-46.
71. Khorsandi M, Vakilian K, NasirzadehMasoooleh M. Investigating different factors of fear in normal delivery among pregnant women, in arak-a cross sectional study. *Journal of Fasa University of Medical Sciences*, 2014, 4:161-167.
72. Uçar T, Timur Taşhan S. Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeğinin türkçe uyarlaması: Kadın ve erkeklerde geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2018, 9:289-296.
73. Hair JF, Black WC, Babin BJ, Anderson RE, Tatham RL. Multivariate data analysis: Pearson Education Limited, 2013.
74. Fenwick J, Gamble J, Nathan E, Bayes S, Hauck Y. Pre and postpartum levels of childbirth fear and the relationship to birth outcomes in a cohort of Australian women. *Journal of Clinical Nursing*, 2009, 18:667-677.

75. Kapısıız Ö, Karaca A, Özkan FS, Savaş HG. Hemşirelik öğrencilerinin doğum algısı. *D Ü Sağlık Bil Enst Derg*, 2017, 7:156- 160.
76. Antic LZ, Rados SN, Jokic-Begic N. Are non-pregnant women afraid of childbirth? Prevalence and predictors of fear of childbirth in students. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 2019, 40:226-231.
77. Hildingsson I, Johansson M, Fenwick J, Haines H, Rubertsson C. Childbirth fear in expectant fathers: Findings from a regional Swedish cohort study. *Midwifery*, 2014, 30:242-247.
78. Bergström M, Rudman A, Waldenström U, Kieler H. Fear of childbirth in expectant fathers, subsequent childbirth experience and impact of antenatal education: Subanalysis of results from a randomized controlled trial. *Acta Obstet Gynecol Scand*, 2013, 92:967-973.
79. Güleç Şatır D. Hemşirelik öğrencilerinde doğum ve ebeveynliğe hazırlık dersinin doğum korkusu ve travmatik doğum algısına etkisi. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2020, 10:423-428.
80. Weeks FH, Sadler M, Stoll K. Preference for caesarean and attitudes toward birth in a Chilean sample of young adults. *Women and Birth*, 2020, 33:e159-e165.

EKLER

EK-1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler
Adı Soyadı: Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL
Eğitim
Yabancı Dil Bilgisi
Üye Olunan Mesleki Kuruluşlar
İlgi Alanları ve Hobiler

EK-2. ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Health Sciences

ETİK BİLDİRİM VE İNTİHAL BEYAN FORMU

Ebelik Anabilim dalında Yüksek Lisans Tezi olarak Doç. Dr. Ayla KANBUR danışmanlığında sunulan “Genç Kadın ve Erkeklerin Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Düzeylerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması” başlıklı çalışmanın tarafımızdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını, yararlanılan eserlerin kaynakçada gösterildiğini, Sağlık Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre yazıldığını, Sağlık Bilimleri Enstitüsü tarafından belirlenmiş olan Turnitin Programı benzerlik oranlarının aşılmadığını ve aşağıdaki oranlarda olduğunu beyan ederiz.

Tez Bölümleri	Tezin Benzerlik Oranı (%)	Maksimum Oran (%)
Giriş	12	15
Genel Bilgiler	15	30
Materyal ve Metod	27	35
Bulgular	10	10
Tartışma	2	15

Beyan edilen bilgilerin doğru olduğunu, aksi halde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ve beyan ederiz. 28 /06/ 2021

Öğrenci
Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL
İmza

Danışman
Ayla KANBUR
İmza

*Tez ile ilgili YÖKTEZ’de yayınlamasına ilişkin bir engelleme var ise aşağıdaki alanı doldurunuz.

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

EK-3. ETİK KURUL ONAY FORMU

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ETİK KURUL RAPORU

Sayı:19 /12

Tarih: 28/10/2019

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu Neda BEYGHMOHAMMADIGHAREHSAGHGHAL ve Ayla ÇAPIK isimli araştırmacılar tarafından yapılması planlanan “Üniversitesi öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin karşılaştırılması ” başlıklı araştırmayı etik açıdan uygun bulmuştur.

EK-4. TEZ ÇALIŞMA İZİN YAZISI

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 82806933-300-E.2000052637

17.02.2020

Konu : Uygulama İzni (Neda
BEYGMOHAMMADİGHAREHS
AGHGHAL)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 16.12.2019 tarihli ve 88179374-300-E.1900359691 sayılı belge.

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL'ın *"Üniversite Öğrencilerinin Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Düzeylerinin Karşılaştırılması"* konulu yüksek lisans anket çalışması yapması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Veyis DEĞİRMENÇAY
Dekan

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Batı Kampüsü 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2318001
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#edebyat-fakultesi>

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Yunus ÖZMERT
Faks: +90 442 2318272
E-Posta: edebyatfak@atauni.edu.tr

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Mühendislik Fakültesi Dekanlığı
Öğrenci İşleri Bürosu

Sayı : 48942413-300-E.1900361563
Konu : Uygulama İzni

16.12.2019

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 16.12.2019 tarihli ve 88179374-300-E.1900359691 sayılı belge.

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL'ın "*Üniversite Öğrencilerinin Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Düzeylerinin Karşılaştırılması*" konulu yüksek lisans dersi kapsamında Fakültemiz öğrencilerine yönelik yapmak istediği anket çalışması için izin talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Hikmet ALTUN
Dekan

Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2314501
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#muhendislik-fakultesi>
Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Recep KUZZEY
Faks: +90 442 2314910
E-Posta: muhendis@atauni.edu.tr

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Veteriner Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 36643897-300-E.2000052897

18.02.2020

Konu : Uygulama İzni (Neda
BEYGMOHAMMADİGHAREHS
AGHGHAL)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 16.12.2019 tarihli ve 88179374-300-E.1900359691 sayılı belge.

İlgi yazınız gereği, Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Neda BEYGMOHAMMADİGHAREHSAGHGHAL'ın "*Üniversite Öğrencilerinin Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Düzeylerinin Karşılaştırılması*" konulu yüksek lisans anket çalışmasının uygulamasını 01.01.2020-15.04.2020 tarihleri arasında yapılması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Hamza AVCIOĞLU
Dekan

EK-5. GÖNÜLLÜLERİN BİLGİLENDİRİLMESİ VE RIZASININ ALINMASI PROTOKOLÜ ONAM FORMU

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sizi Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi NEDA BEYGHMOHAMMADIGHAREHSAGHGHAL tarafından yürütülen ‘Üniversite öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkusu düzeyinin karşılaştırması’ amacı olan **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahibsiniz. **Çalışmayı** **yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

- Araştırmanın Amacı: Üniversite öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkusu düzeyinin karşılaştırması
- Araştırmanın Nedeni: ☐ Bilimsel araştırma ☒ Tez çalışması
- Araştırmanın Öngörülen Süresi: 5-10 dakika
- Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Atatürk Üniversitesi

2. Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: NEDA BEYGHMOHAMMADIGHAREHSAGHGHAL

İmzası:

EK-6. ANKET FORMU

Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yaptığımız yüksek lisans tez çalışmasına katıldığınız ve katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederiz.

Neda BEYGHMOHAMMADIGHAREHSAGHGHAL

1- Kaç yaşındasınız?

1) 20 yaş ve altı

2) 21-24

3) 25 ve üzer

2- Cinsiyetiniz?

1) Kadın

2) Erkek

3- Atatürk üniversitesinin hangi fakültesindesiniz?

Sınıf.....

4-Ailenizin ekonomik düzeyini değerlendiriniz?

1) Gelir giderden az

2) Gelir gidere denk

3) Gelir giderden fazla

5- Yaşadığınız yerleşim yeri neresidir? (Üniversiteyi kazanmadan önce yaşadığınız yer)

1) Köy

2) İlçe

3) İl

6- Şu anda kaldığınız yer?

1) Yurt

2) Ailemin yanı

3) Apart

4) Öğrenci evi

EK-7. GEBELİK ÖNCESİ DOĞUM KORKUSU ÖLÇEĞİ

Aşağıda bazı ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadeleri okuduktan sonra, karşısında yer alan 6 seçenekten size uygun gelen birine “X” işareti koyunuz.

Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kısmen katılmıyorum (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Katılıyorum (5)	Kesinlikle katılıyorum (6)
1. Doğum ağrısının çok şiddetli olacağından endişe duyuyorum						
2. Doğum ağrısıyla baş edemeyeceğimi düşünüyorum.						
3. Doğum ağrıları ve doğum sırasında paniklemekten ve ne yapacağımı bilememekten korkuyorum.						
4. Doğumdan çok korkuyorum.						
5. Doğumda bebeğe zarar gelmesinden endişeleniyorum.						
6. Doğum ağrıları ve doğum sırasında kontrolümü kaybetmekten korkuyorum.						
7. Doğum ağrıları ve doğum sırasında bir sorun gelişeceğinden korkuyorum.						
8. Doğum öngörülemez ve riskli bir durumdur.						
9. Doğum ağrıları ve doğumun bedenimde bırakacağı etkilerden korkuyorum.						
10. Doğumdan sonra vücudumun bir daha eskisi gibi olmayacağından korkuyorum.						

Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kısmen katılmıyorum (3)	Kısmen katılıyorum (4)	Katılıyorum (5)	Kesinlikle katılıyorum (6)
1. Doğum ağrısının çok şiddetli olacağından endişe duyuyorum						
2. Eşimin doğum ağrısıyla baş edemeyeceğini düşünüyorum.						
3. Eşimin doğum ağrıları ve doğum sırasında paniklemesinden ve ne yapacağını bilememesinden korkuyorum.						
4. Doğumdan çok korkuyorum.						
5. Doğumda bebeğe zarar gelmesinden endişeleniyorum.						
6. Eşimin doğum ağrıları ve doğum sırasında kontrolünü kaybetmesinden korkuyorum.						
7. Doğum ağrıları ve doğum sırasında bir sorun gelişeceğinden korkuyorum.						
8. Doğum öngörülemez ve riskli bir durumdur.						
9. Doğum ağrıları ve doğumun eşimin bedeninde bırakacağı etkilerden korkuyorum.						
10. Doğumdan sonra eşimin vücudunun bir daha eskisi gibi olmayacağından korkuyorum.						